

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра теорії та методики музичного мистецтва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов
« 04 » _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія музики

для студентів

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми:

025.00.03 Інструментальне виконавство (фортепіано),

025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136584	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>1324/18</u>	
	
(підпис)	(прізвище, пов'язано)
« »	20 <u>18</u> р.

Київ - 2018

Розробник: Ягодзинська Ірина Олександрівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Викладач: Ягодзинська Ірина Олександрівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва
Протокол від "30" серпня 2018 року № 17

Завідувач кафедри _____ О.М. Олексюк

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.03
Інструментальне виконавство (фортепіано)
___. ___. 2018 р.

Гарант освітньої програми _____ Н.С. Свиріденко

Робочу програму погоджено з керівником проектної групи освітньої програми 025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)
___. ___. 2018 р.

Керівник проектної групи _____ І.О. Ягодзинська

Робочу програму перевірено
___. ___. 2018 р.

Заступник директора _____ А.О. Таранник

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол №__
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол №__
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол №__

ЗМІСТ

1.Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета і завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Результати навчання за дисципліною	1
4. Структура навчальної дисципліни	2
5. Програма навчальної дисципліни	3
6. Контроль навчальних досягнень	7
7. Навчально-методична карта дисципліни	11
8. Рекомендовані джерела	12
9. Додаткові ресурси.....	12

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна	заочна	
«Історія музики»			
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	12/360		
Курс	2	-	
Семестр	3	-	
Кількість змістових модулів з розподілом:	5		
Обсяг кредитів	3	-	-
Обсяг годин, у тому числі:	90	-	-
Аудиторні	42	-	-
Модульний контроль	6	-	-
Семестровий контроль	30	-	-
Самостійна робота	12	-	-
Форма семестрового контролю	екзамен	-	-

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета – надання та систематизація інформації щодо ключових епох європейської музичної історії, її стильових проявів та спадкоємного зв'язку між ними, розкриття генетичної спорідненості художніх явищ українського музичного мистецтва із загальноєвропейським контекстом.

Завдання:

- ознайомлення з еволюцією художніх стилів у європейському музичному мистецтві в аспекті історичних зрушень суспільної свідомості, зміни загальної «картини світу»;
- формування образно-емоційного ставлення у сприйнятті музичного матеріалу;
- розвиток навички визначати зв'язок музики з іншими видами мистецтва, літературою, образотворчим мистецтвом, ментальними установками та національними традиціями тощо;
- виховання естетичного та музичного смаку, формування критеріїв самостійної оцінки творів музичного мистецтва та перебігу сучасних процесів у музичній культурі;
- формування навичок аналітичного та критичного мислення,
- розвиток навички аналітично-пошукової роботи із використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- формування спеціального термінологічно-поняттєвого апарату знань;
- розширення музично-історичної ерудиції студентів.

Навчальна дисципліна «Історія музики» охоплює вивчення творчості видатних зарубіжних композиторів від старовини до сучасності в хронологічному порядку, що виховує у студентів історичний підхід до явищ світової культури і розвиває у них логічне, асоціативне мислення. В цілому послідовність тем у програмі передбачає проведення порівняння художніх явищ, які розглядаються на суміжних заняттях, із з'ясуванням їх спільних та відмінних рис. На семінарських заняттях рекомендовані такі форми роботи: слухання музики з подальшим аналізом твору або окремих засобів виразності; складання анотації до певного музичного прикладу; відшукування паралелей у живопису, літературі, поезії тощо; виконання окремих творів або їх фрагментів самими студентами (наприклад, нескладних романсів, фортепіанних

мініатюр або полегшених перекладів симфонічних творів); самостійне опрацювання студентами нескладних тем (або окремих розділів); засвоєння музичної термінології (оформлення словника музичних термінів, і не тільки їх коротке тлумачення, а й більш розгорнуте пояснення).

3. Результати навчання за дисципліною

У процесі вивчення курсу з історії зарубіжної музики студенти повинні **знати**:

- терміни та поняття, що складають категоріальний апарат курсу;
- періодизацію історії музичного мистецтва, етапи його розвитку;
- соціально-історичний та культурний контекст музичного явища, що вивчається;
- жанри та композиційні техніки (прийоми, типи компонування);
- головні («великі») музичні стилі та течії окремих епох, авторські стилі творчих індивідуальностей;
- життєвий та творчий шлях найбільш знаних композиторів, визначальні твори в історії музики та їхні особливості.

Студенти повинні **вміти**:

- дати визначення термінам та поняттям, які вміщує у себе курс;
- характеризувати головні тенденції розвитку музичного мистецтва у соціально-історичному та культурному контекстах;
- викласти зміст інформаційних тем курсу;
- розкрити зміст змін, які відбувалися з музичним мистецтвом на різних етапах його розвитку;
- слухати, інтерпретувати музику, образно висловлюватись щодо засобів компонування, характеру, ідейного значення музичних творів, їх цінності;
- аналізувати засоби музичної виразності, визначати стиль та жанр творів, їх художню цінність, вирізняти типологічні та специфічні риси того або іншого музичного явища;
- вміти прив'язати за стильовими, жанровими та стилістичними ознаками музичні зразки, окремі музичні твори до різних історичних епох, індивідуальних композиторських стилів або «великих» стилів.

У процесі вивчення курсу студент формує такі **програмні компетентності**:

Загальні: світоглядна, комунікативна, інформаційна, науково-дослідна, самоосвітня, універсальна.

Спеціальні:

- мистецтвознавча — знання історії музики, розуміння закономірностей становлення й розвитку музичного мистецтва різних країн у різні історичні періоди; знання творчого доробку композиторів різних епох та розуміння стилістичних і жанрових особливостей музичних творів; здатність застосовувати знання з історії музики та інших видів мистецтва у професійній діяльності.
- музично-теоретична — знання, розуміння і здатність застосовувати на практиці основні положення теорії музики, гармонії, поліфонії; здатність до теоретичного аналізу музичних творів різних форм, жанрів і стилів; сформованість музично-теоретичного тезаурусу.
- інформаційно-технологічна – здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Семестр 3

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт		
			Аудиторна:		Самостійна
			Лекції	Семінари	
Змістовий модуль 7. Західноєвропейське музичне мистецтво fin de cycle					
Тема 7.1.	Криза західноєвропейської культури кінця XIX ст. – поч. XX ст. Пізній романтизм: типологія пізніх етапів в історії мистецтва.	2	2		
Тема 7.2.	Музичний імпресіонізм: К. Дебюссі.	4		2	2
Тема 7.3.	Австро-німецький симфонізм: Р. Штраус і Г. Малер.	4	2	2	
Тема 7.4.	Музичний експресіонізм. Нововіденська школа: А. Шенберг, А.Берг	6	4	2	
	Модульний контроль	2			
Разом		18	8	6	2
Змістовий модуль 8. Музично-стильові пошуки першої половини XX сторіччя: Західна Європа і США					
Тема 8.1.	Неокласицизм і його музичні представники: П. Хіндеміт.	4		2	2
Тема 8.2.	Естетико-стильові пошуки Ігоря Стравінського. «Весна священна»	4	2	2	
Тема 8.3.	Французька «Шістка»: естетично- музичні пошуки, жанри. Симфонічні твори А. Онеггера.	4		2	2
Тема 8.4.	Американська музика першої половини XX ст. Дж. Гершвін.	4	2	2	
	Модульний контроль	2			
Разом		18	4	8	4
Змістовий модуль 9. Під знаком тоталітаризму. Музичне мистецтво ранньої радянської доби					
Тема 9.1.	Становлення радянської композиторської школи: музично-естетичні шукання, соціально-політичний контекст	2	2		
Тема 9.2.	Симфонічна творчість Дмитра Шостаковича: П'ята симфонія	4	2	2	
Тема 9.3.	Українська композиторська школа до II Світової війни. Левко Ревуцький	8	4	2	2
Тема 9.4.	Фортепіанна творчість Сергія Прокоф'єва: «Vision fugitives», сонати.	4		2	2
Тема 9.5.	Симфонічна творчість Миколи Мяковського: Шоста симфонія.	4		2	2
	Модульний контроль	2			
Разом		24	8	8	6
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>		30			
Усього за семестр 3		90	20	22	12

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 7. Західноєвропейське музичне мистецтво *fin de cycle*

Тема 7.1. Криза західноєвропейської культури кінця XIX ст. — поч. XX ст. Типологія пізніх етапів в історії мистецтва

Загальна характеристика музичної культури кінця XIX – початку XX століття. Стильовий злам — докорінна зміна основ музичної мови, зміна співвідношення провідних і допоміжних засобів виразності, зміна стильової парадигми: з моностилю на стильовий плюралізм. Переосмислено основи ладо-тональної організації, гармонії, ритму, фактури.

Змінюється уявлення щодо природи музичного звуку. Розширюється межа поняття музичного тексту. Соціально-історична обумовленість кризи західноєвропейської художньої культури на рубежі XIX–XX ст.: загострюється соціально-політичний фон; революційні наукові відкриття (теорія вірогідності А. Ейнштейна, відкриття фотону тощо); становлення опозиційних філософських вчень (концепція загибелі Європи О. Шпенглера, актуалізація вчення К. Маркса, Ф. Ніцше). В цілому художня ситуація межі століть виглядає як протистояння двох тенденцій: поміркованої та радикальної.

Література основна: 3

Тема 7.2. Музичний символізм Клода Дебюссі

Симфонічний прелюд «Післяполуденний відпочинок Фавна» як квінтесенція музичного імпресіонізму і символізму. Колорит — нове поняття, що втілює провідний засіб виразності. Колорит — неподільний комплекс зображальних (звукових) і психологічних явищ. Ескіз — вільна форма, яка знаходиться у прямому зв'язку з зміною на-строїв (форма залежить від характеру і частоти зміни). Улюблена форма — мініатюра, програмна мініатюра. Ключові ознаки музичного імпресіонізму: програмність; мініатюрність; пейзажність; увага до побутових жанрових замальовок; розширення інтонаційної сфери за рахунок інонаціональних жанрових, або ладових джерел; мелодія вперше втрачає своє домінування — мелодія зникає. Центром тяжіння стає гармонія, фактура, оркестровка (техніка чистих тембрів); арабесковий характер тематичних утворень; нівелювання ладової функційності, використання народних ладів; камерність звучання.

Література основна: 3,

Література додаткова: 1

Тема 7.3. Австро-німецький симфонізм: Р. Штраус і Г. Малер

Творчість Ріхарда Штрауса в аспекті типологічних закономірностей пізнього романтизму. Творчість Густав Малера складають лише два жанри — симфонії та пісні. Концепція особистості — людина самотня і винна у цьому вона сама. Сила яка може врятувати людину — кохання. Мистецтво — інструмент який допоможе людині. Малер своєю творчістю звертається до підсвідомості людини. Загалом малерівський тип симфонізму ідентифікують як пісенний симфонізм (у симфоніях відбувається поєднання принципів симфонічного формотворення та пісенного). Музичне мислення композитора ідентифікують як аklasичне (за І. Барсовою). Творчість Малера розглядаються як виток музичного експресіонізму.

Література основна: 3

Тема 7.4. Музичний експресіонізм. Нововіденська школа: А. Шенберг

Арнольд Шенберг — голова експресіоністичної школи у музиці. Великий новатор у сфері оновлення технік композиторського письма, засобів музичної виразності. Творчість умовно можна розділити на:

тональний період (поч. 1899) — секстет «Просвітлена ніч» (стиль Шенберга близький до стилю пізнього Р. Вагнера).

трансформація, подолання пізньоромантичної естетики (1903) — Камерна симфонія ор. 9 (стиль Шенберга індивідуалізується, композитор тяжіє до лі- неарності, поліфонії, прагне подолати тональну функціональність);

атональний період та додекафонний період (1908–1923) — «Місячний П'єро», «Вцілілий з Варшави».

Серед новацій Шенберга:

- художнє відкриття та закріплення сфери атональності;
- ідея тембрової мелодії;
- відродження ідеї камерного музикування;
- емансипація дисонансу;
- атематизм;
- принцип уникання (неповторюваність, ідея постійного руху і зміни);
- вокальна техніка *Sprechstimme*;
- обґрунтування та систематизація нової техніки композиції — додекафонії.

Література основна: 3

Змістовий модуль 8. Музично-стильові пошуки першої половини ХХ сторіччя: Західна Європа і США

Тема 8.1. Неокласицизм і його музичні представники: П. Хіндеміт

Естетична основа неокласицизму в музичному мистецтві початку ХХ ст. Неокласичні тенденції віднаходимо у творчості композиторів «Шістки», Дмитра Шостаковича, Сергія Прокоф'єва, Карла Орфа. Пауль Хіндеміт (1895–1963) — композитор, музичний діяч, теоретик, виконавець, диригент. Музична творчість охоплює практично усі жанри.

Симфонія «Художник Матіс» створена за однойменною оперою (написана у 1933–1932 рр.) присвячена живописцю ХІV ст. Маті асу Грюненвальду. Симфонія складається з трьох частин, названих за найвідомішими картинами митця: «Концерт янголів», «Покладання до гробу», «Спокуси святого Антонія». Головна проблема твору — роль митця у світі, його взаємовідносини з владою. Віднаходження у минулому сюжетів, які відпові- дали сучасному стану речей у мистецтві визначають як метод історичних алюзій.

Література основна: 3

Тема 8.2. Естетико-стильові пошуки Ігоря Стравінського. «Весна священна»: композиційно-драматургічна побудова

Творчий шлях Ігоря Стравінського (1882–1971). «Весна священна» (1913) — третій балет Ігоря Стравінського, кульмінація саме російського (графічного) періоду творчості. Тематизм балету спирається на інтонації закличок, трихордових поспівок, окремі весільних пісень. Композитор зводить комплекс по співок до формульного архетипу, не виокремлює їх, не підстрелює їх індивідуальність. Музика балету будується як два *crescendo* і має дві кульмінаційні зони на кі- нці кожної частини. Сцени балету поєднані поспівками, які відносяться до весня- ного календарного циклу. Композитор часто на кінці окремого номеру передбачає тематизм наступного, тим самим сприяє більшій міцності композиції. Здається враження, що цей твір більше ніж балет, це — ціла симфонія.

Література основна: 3

Тема 8.3. Французька «Шістка»: естетично-музичні пошуки, жанри. Симфонічні твори А. Онеггера

Музична стилістика композиторів «Шістки»: Культивування мелодії. Мелодія проста, коротка, інколи навіть триві- альна. Її інтонаційні витоки у міській пісні, романсах, сучасних

танцях, вимові. Нескладна, графічна фактура с підкресленою ритмікою (часте остінато). Збереження ладовості. Ніхто з композиторів не сприйняв атональність, додекафонію. Попервах домінували мініатюри, лаконічні форми, нерідко звертаються до старовинних форм. Оркестровка досить графічна, багато духових інструментів, вагомою є ідея оркестр солістів, ансамблевого музикування. Цікавість викликають нові (чи забуті старі) музичні інструменти, прийоми гри тощо. Зміна образів виявлялась у механічному поєднанні мелодичних угруповань — мозаїчність. Досить типовим є лінеарність, різноаспектна поліпластовість (гармонічна, тональна, поліфункціональність).

Література основна: 3

Література додаткова: 1

Тема 8.4. Американська музика першої половини ХХ ст. Дж. Гершвін

Дж. Гершвін — видатний американський композитор. Автор численних творів, які часто пов'язують із джазовою стилістикою. Таким знаковим твором є «Rhapsody in Blue» (традиційний переклад — «Рапсодія в стилі блюз») для фортепіано з оркестром. Загальноприйнята думка свідчить, що саме цим твором була затверджена сама можливість широкого, навіть пріоритетного використання джазу в симфонічній музиці. Становлення Гершвіна як музиканта проходило в атмосфері, до країв наповненій джазом, тому звернення композитора до його засобів виразності не непотрібно розцінювати як стилізацію. Для Гершвіна це є природною манерою музичного висловлювання.

Образність і особлива емоційність музики Гершвіна сприяла: знаходженню унікальних композиційно-драматургічних рішень, експериментуванню у області гармонії, мелодії, ритму та фактури, оновленню сталих жанрових моделей.

Література основна: 3

Література додаткова: 7

Змістовий модуль 9. Під знаком тоталітаризму. Музичне мистецтво ранньої радянської доби

Тема 9.1. Особливості становлення радянської композиторської школи: музично-естетичні шукання, соціально-політичний контекст

Загально-політичний та інституційний контекст становлення нової музичної поетики, системи музичних жанрів офіційного та опозиційного музичного мистецтва ранніх 1920-х, періоду репресій 1930-х років. Рання творчість Шостаковича; радянський музичний конструктивізм (Масолов, Мейерхольд та його режисрський музичний театр); формування нового типу музичної культури. Особливості перебігу, причина та наслідки ідеологічних репресій в галузі музичного мистецтва до початку II Світової війни.

Література основна: 1,2

Література додаткова: 4,5

Тема 9.2. Симфонічна творчість Дмитра Шостаковича: П'ята симфонія

Дмитро Шостакович (1906—1975) — радянський композитор. Продовжувач традицій великої симфонії у музиці ХХ століття. Автор 15 симфоній, 2 опер (закінчених), 15 квартетів, численний фортепіанних творів, камерних творів, вокальних творів, музики до кіно. Окрім композиторської діяльності займався педагогікою, він широку громадську роботу, був цікавим піаністом, часто виступав у ансамблях.

П'ята симфонія (1937) Дмитра Шостаковича написана за дуже короткий термін в складних соціально-політичних та психологічних умовах симфонія відкрила етап зрілості у творчості Шостаковича (симфонічна система композитора видається сформованою і їм самим осягнутою). Значно міняється звичний для жанру симфонії темповий профіль. Композитор максимально використовує драматургічний потенціал випробуваних раніше

моделей «статичне → динамічне → статичне» для першої частини твору та «динамічне → статичне → динамічне» для його фіналу.

Література додаткова: 2

Тема 9.3. Українська композиторська школа до II Світової війни. Левко Ревуцький

Контекст становлення митця, характеристика раннього етапу творчості. Основні твори: Стилістичні та драматургічні особливості вокально-симфонічної кантати-поєми «Хустина». Вокальні та хорові обробки. Особливості симфонічного методу, пісенного симфонізму ну фольклоному матеріалі

Література основна: 1-3

Тема 9.4. Фортепіанна творчість Сергія Прокоф'єва: «Vision fugitives»

Цикл «Швидкоплинностей» був створений у проміжку 1915–1917 року. «Швидкоплинності» характеризуються лаконічним викладом, афористичністю висловлювання. Форми п'єс зазвичай прості, часто твори закінчуються гармонічно нестійко, що має підкреслити миттєвість зображеного образу. Манера висловлювання у циклі оповідальна — переважають помірні темпи. Проте образи змінюються не дуже стрімко: відбувається їх поступова трансформація від спокійного до стурбованого, невпевненого, навіть трагічного.

Література основна: 3

Тема 9.5. Симфонічна творчість Миколи Мясковського: Шоста симфонія.

Симфонію написано протягом 1921–1923 років. Вона належить до умовного Другого періоду творчості композитора, що розпочинається після його повернення з фронту I Світової війни (1917). Наскладніший з концептуальної точки зору; за багатоплановістю драматургічної структури не поступається симфоніям Г. Малера. Містить багато цитат та алюзій, в тому числі – семантично багатозначних.

Література додаткова: 2,4

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення із дисципліни «Історія музики» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на семінарських, відвідування лекцій, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на лекційних, семінарських заняттях залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці

Семестр 3

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 7		Модуль 8		Модуль 9	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекційних занять	1	4	4	2	2	4	4
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4	4	4
Робота на семінарських заняттях	10	3	30	4	40	4	40
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	4	20	6	30
	Разом	-	72	-	91	-	103
Максимальна кількість балів	266						
Підсумковий рейтинговий бал	60						
Розрахунок коефіцієнта	4,43						

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Семестр 3

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7. Західноєвропейське музичне мистецтво fin de cycle		
7.2.	Музичний імпресіонізм: К. Дебюссі	Вивчити історію виникнення імпресіонізму Ознайомитись з творчістю художників цього періоду. Творчий портрет Клода Дебюссі. Прослухати твори композитора різних жанрів: фортепіанні мініатюри, симфонічні цикли, вокальні твори. Подивитись балетну постановку «Післяполуденний відпочинок фавна»
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8. Музично-стильові пошуки першої половини ХХ сторіччя: Західна Європа і США		
8.1.	Неокласицизм і його музичні представники: П. Хіндеміт	Неокласицизм в музиці: концепції, суперечки щодо поняття. Творчий портрет Пауля Хіндемита. Прослухати симфонію «Художник Матіс». Проаналізувати структуру твору Вивчити контекст написання твору. Прослухати деякі fugи та інтерлюдії з циклу «Гра тотальностей» для фортепіано
8.3.	Французька «Шістка»: естетично-музичні пошуки, жанри. Симфонічні твори А. Онеггера	Опрацювати літературу з історії французької музики першої половини ХХ століття. Вивчити біографічний та творчий шлях Харіуса Мійо Творчий портрет Франсіса Пуленка Життя та творчість Артура Онеггера. Симфонічна творчість Артура Онеггера. Музичний урбанізм – визначити естетичний фундамент цього культурного напрямку. Прослухати твір «Пасифік 231», визначити його композиційну будову, логіку драматургічного розгортання, риси музичного урбанізму. Вивчити контекст створення Симфонії №3 Артура Онеггера, композицію твору, його ідею.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9. Під знаком тоталітаризму. Музичне мистецтво ранньої радянської доби		
9.3.	Українська композиторська школа до II Світової війни. Левко Ревуцький	Вивчити етапи життєтворчості Л. Ревуцького Прослухати цикли обробок народних пісень Прослухати 3 Симфонію Опрацювати літературу за темою
9.4.	Фортепіанна творчість Сергія Прокоф'єва: «Vision fugitives»	Охарактеризувати творчість Сергія Прокоф'єва. Опрацювати біографічні дані композитора. Прослухати ранні фортепіанні твори композитора. Опрацювати літературу присвячену фортепіанній творчості Сергія Прокоф'єва. Прослухати цикл «Vision fugitives». Визначити особливості будови циклу його образний зміст.
9.5	Симфонічна творчість Миколи Мясковського: Шоста симфонія	Законспектувати життєвий та творчий шлях композитора. Жанр симфонії у творчості композитора. Прослухати Шосту симфонію. Вивчити історичний контекст створення Шостої симфонії. Опрацювати публіцистичну творчість Миколи Мясковського.

Кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;

– творчий підхід у виконанні завдань;

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів.

6.3.Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням електронних завдань. Основними формами контролю є музична вікторина, музичне тестування, теоретичне опитування (письмово).

Форма проведення модульного контролю: письмова (комп'ютерне тестування Moodle)

Максимальна кількість балів: 25 (вікторина – 5 балів, тест – 20 балів)

Критерії оцінювання:

За кожну правильну відповідь з 5 запитань вікторини – 1 бал

За кожну правильну відповідь з 10 запитань тесту – 2 бали

6.4.Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення: письмовий екзамен (комп'ютерне тестування Moodle)

Максимальна кількість балів: 40 (вікторина – 12 балів, тест – 28 балів)

Критерії оцінювання:

За кожну правильну відповідь з 12 запитань вікторини – 1 бал

За кожну правильну відповідь з 14 запитань тесту – 2 бали

6.5. Орієнтовний перелік питань до семестрового контролю

1. Криза західноєвропейської культури: кінець XIX – початок XX століття.
2. Типологія пізніх етапів в історії мистецтва.
3. Характеристика художнього імпресіонізму.
4. Типові риси музичного імпресіонізму.
5. Творчий портрет Клода Дебюссі.
6. Клод Дебюссі: прелюд «Післяполудневий відпочинок Фавна»
7. Суспільно-політичне та художньо-культурне життя Німеччини та Австрії останньої третини XIX – початку XX століть: загальний огляд.
8. Пізній романтизм: творчість Ріхарда Штрауса в аспекті типологічних закономірностей пізнього романтизму.
9. Характеристика музичної творчості Ріхарда Штрауса (твір за вибором студента)
10. Пізній романтизм. Симфонії Густава Малера: загальний огляд.
11. Перша симфонія Густава Малера: композиція, драматургія, концепція.
12. Музичний неокласицизм: основні концепції, особливості.
13. Творчий портрет Пауля Хіндеміта.
14. Творчий портрет Ігоря Стравінського: балет «Весна священна».
15. Експресіонізм у художньому мистецтві.
16. Музичний експресіонізм.
17. Арнольд Шенберг: музичні відкриття, педагогічна діяльність, наукова творчість, музична творчість.
18. Основні положення додекафонної техніки композиції.
19. Французька музика першої половини XX століття: група «Шістка».
20. Творчий портрет Артура Онеггера.
21. Характеристика художнього явища за назвою урбанізм.
22. Симфонічна творчість Артура Онеггера: «Пасифік 231», Третя (Літургічна) симфонія.
23. Загальна характеристика музичної культури США першої половини XX століття: Дж. Гершвін.
24. Становлення радянської музичної культури: загальний огляд

25. Творчий портрет Дмитра Шостаковича.
26. П'ята симфонія Дмитра Шостаковича: історичний контекст створення, композиція.
27. Фортепіанний цикл Сергія Прокоф'єва «Швидкоплинності».
28. Композитор Микола Мясковський: Шоста симфонія.

6.6.Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

Семестр 3

разом 90 год.: лекцій – 22 год., семінарські – 20 год., МКР – 6 год., самостійна робота – 12 год., семестровий контроль – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль 7				Змістовий модуль 8				Змістовий модуль 9				
Назви модулів	Західноєвропейське музичне мистецтво fin de cycle				Музично-стильові пошуки першої половини ХХ сторіччя: Західна Європа і США				Під знаком тоталітаризму. Музичне мистецтво ранньої радянської доби				
Кількість балів за модуль	72 бали				91 бал				103 бали				
Теми лекцій	7.1.	7.2.	7.3.	7.4.	8.1.	8.2.	8.3.	8.4.	9.1.	9.2.	9.3.	9.4.	9.5.
	Криза західноєвропейської культури кінця ХІХ ст. – поч. ХХ ст. Пізній романтизм: типологія пізніх етапів в історії мистецтва. Музичний імпресіонізм: К. Дебюссі		Австро-німецький симфонізм. Ріхард Штраус і Густав Малер	Музичний експресіонізм. Нововіденська школа А. Шенберг, А.Берг	Неокласицизм і його музичні представники: П. Хіндеміт	Естетико-стильові пошуки Ігоря Стравінського. «Весна священная»	Французька «Шістка»: естетично- музичні пошуки, жанри. Симфонічні твори А. Онеггера	Американська музика першої половини ХХ ст. Дж. Гершвін.	Становлення радянської композиторської школи: музично-естетичні шукання, соціально-політичний контекст	Симфонічна творчість Дмитра Шостаковича: П'ята симфонія	Українська композиторська школа до II Світової війни. Левко Ревуцький	Фортепіанна творчість Сергія Прокоф'єва: «Vision fugitives», сонати.	Симфонічна творчість Миколи Мясковського: Шоста симфонія.
Лекції (10 балів)	1	-	1	1*2	-	1	-	1	1	1	1*2	-	-
Семінарські (121 бал)	-	1+10	1+10	1+10	1+10	1+10	1+10	1+10	-	1+10	1+10	1+10	1+10
Самостійна робота (30 балів)	-	5	-	-	5	-	5	-	-	-	5	5	5
Види поточного контролю (75 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)				Модульна контрольна робота (25 балів)				Модульна контрольна робота (25 балів)				
Підсумковий контроль (екзамен – 40 балів)	Усього 266 балів, коефіцієнт 4,43												

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Історія української музичної культури: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Л. П. Корній, Б. О. Сюта. – К. : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2011. – 736 с.
2. Лісецький С. Й. Історія української музики. Від XIX до першої чверті XX століття : навчальний посібник для студентів вищих музичних навчальних закладів / С. Й. Лісецький. – Київ, 2017
3. Taruskin R. Oxford History of Western Music. Vol 1,2. – Oxford University Press, 2009. (електронна бібліотека кафедри)

Додаткові

1. Гнатів Т., Французька музична культура рубежу XIX—XX століть, К., 1993
2. Історія української музики в 6 томах [ред. М. Гордійчук] — К. : Наукова думка, 1989–1991.
3. Акопян Л. Дмитрий Шостакович: Опыт феноменологии творчества / Л. Акопян. – СПб. : Дмитрий Буланин, 2004. – 474 с.
4. Власова Е. 1948 год в советской музыке. М.: Классика-XXI, 2010. — 455 с
5. Історія української музики: творча діяльність видатних музикантів України кінця XIX — другої половини XX століть: навч. посіб. / упоряд.: В. В. Белікова; Криворіз. держ. пед. ун-т. — Кривий Ріг: Вид. дім, 2008. — 232 с. — укр.
6. Історія української музики: навч. посіб. для студ. ф-тів мистецтв вищ. навч. закл. / В. В. Белікова; Криворіз. пед. ін-т, ДВНЗ «Криворіз. нац. ун-т». — Кривий Ріг: Видавн. дім, 2011. — 467 с.
7. Манулкіна О. Б. От Айвза до Адамса: американская музыка XX века / О. Б. Манулкіна. – СПб.: Изд-во Ивана Лимбаха, 2010. – 784 с., ил.

9. Додаткові ресурси

Електронний навчальний курс «Історія музики»: Режим доступу
<http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=6728>

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 7. Західноєвропейське музичне мистецтво *fin de cycle*

Семінарське заняття №1

Тема 7.2. Музичний імпресіонізм: К. Дебюссі.

- Історія створення прелюду «Післяполудневий відпочинок фавна».
- Літературна першооснова
- Форма твору
- Образи і їх темброві втілення.
- Балетні версії твору

Література основна: 3

Література додаткова: 1

Семінарське заняття №2

Тема 7.3. Австро-німецький симфонізм: Р. Штраус і Г. Малер.

- Історія створення Першої симфонії Г. Малера
- Форма твору
- Образи і їх інтонаційне втілення
- Концепція твору.

Література основна:

Література додаткова:

Семінарське заняття №3

Тема 7.4. Музичний експресіонізм. Нововіденська школа: А. Шенберґ

- Історія створення «Уцілілого з Варшави» А. Шенберґа
- Форма твору
- Образи і їх інтонаційне втілення
- Концепція твору

Література основна:

Література додаткова:

Змістовий модуль 8. Музично-стильові пошуки першої половини ХХ сторіччя: Західна Європа і США

Семінарське заняття №4

Тема 1.8. Неокласицизм і його музичні представники: Пауль Хіндеміт

- Історія створення опери «Художник Матіс»
- Особливості драматургії
- Провідні засади музичного неокласицизму

Література основна: 3

Семінарське заняття №5

Тема 2.8. Естетико-стильові пошуки Ігоря Стравінського. «Весна священна»:

композиційно–драматургічна побудова

- Історія створення балету «Петрушка»
- Форма твору
- Образи і їх інтонаційне втілення
- Концепція твору

Література основна: 3

Семінарське заняття №6

Тема 3.8. Французька «Шістка»: естетично- музичні пошуки, жанри

- Пасифік 2-3-1: особливості музичної мови; концепція твору
- Провідні художні засади музичного урбанізму
- Франсіс Пуленк «Прогулянки містом»: концепція твору

Література основна: 3

Література додаткова: 1

Семінарське заняття №7

Тема 4.8. Американська музика першої половини ХХ ст. Дж. Гершвін.

- Особливості становлення американської музики.
- Періодизація американської музики ХХ століття.
- Довідка щодо особливостей творчості Ч. Айвза
- Жанри американської музики 20–х років.
- Музичні особливості джазу
- Загальна характеристика творчого шляху Д. Гершвіна.
- «Рапсодія у стилі блюз»: історія створення, композиційно–драматургічні особливості.

Література основна: 3

Література додаткова: 7

Змістовий модуль 9. Під знаком тоталітаризму. Музичне мистецтво ранньої радянської доби

Семінарське заняття №8.

Тема 9.2. Симфонічна творчість Дмитра Шостаковича: П'ята симфонія

- Особливості симфонічного методу Д. Шостаковича
- Політичний контекст творчості композитора
- Концепція Симфонії №5 у різних виконавських та музикознавчих інтерпретаціях
- Особливості драматургії та музичної мови твору

Література додаткова: 2,3

Семінарське заняття №9

Тема 9.3. Українська композиторська школа до II Світової війни. Левко Ревуцький

- Творчий портрет композитора
- Особливості розвою композиторської школи за часів УРСР
- Обробки українських народних пісень: характеристика, аналіз
- Симфонія №3: композиційно-драматургічні особливості твору

Література основна: 1,2,4

Семінарське заняття № 10

Тема 9.4. Фортепіанна творчість Сергія Прокоф'єва

- Третя фортепіанна соната С. Прокоф'єва
- Форма твору
- Образи і їх інтонаційне втілення
- Концепція твору.

Література основна: 3

Семінарське заняття №11

Тема 9.5. Симфонічна творчість Миколи Мясковського: Шоста симфонія.

- Контекст, історія створення і першоджерела ідеї симфонії
- Особливості музичної мови, композиції та драматургії симфонії

Література основна: 3